

Отже, можна запевнити, що екосистемний підхід в підприємстві – це концепція, яка визначає підприємство як складну систему, що включає в себе різних учасників, таких як підприємства, стартапи, інвестори, науково-дослідні установи, урядові органи тощо.

Список використаних джерел:

1. Мрихіна О.Б., Стояновський А.Р., Міркунова Т.І. Перспективи стартап-компаній у контексті конкурентоспроможного розвитку українського ринку високих технологій. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 9. С. 215—225.
2. Мішенін, Є. В. Економіка екосистемних послуг: теоретико-методологічні основи [Текст] / Є.В. Мішенін, Н.В. Дегтярь // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/41682/1/Mishenin_ecosystem.pdf
3. Нагара М.Б. Специфіка та інструментарій екосистемного підходу / М.Б. Нагара // *Науковий погляд: економіка та управління*, № 2 (82) / 2023. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/5556>
4. Порев С. М. Концепція підприємницьких екосистем і реалії українських університетів: *Економічні науки Випуск 48 45 УДК 332.13 JEL Classification Code: L26, M13*. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/2332>
5. Панков А.В. Особливості ведення інноваційної діяльності в умовах впровадження парадигми відкритих інновацій. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 9 (147). С. 113—118.
6. Широкова М. С. Моделювання архітектури підприємницької екосистеми територій України під впливом сервісизації бізнесу // *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*, 2022, Вип. 93. URL: <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2022.93.14>

ВПЛИВ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА

О. В. ВІННИЧЕНКО, канд. екон. наук, доцент

А. Ю. БЕЗКОРСА, здобувачка

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

За сучасних умов управління конкурентоспроможністю підприємства набуває все більш актуального значення, це безпосередньо пов'язано з появою нових підходів в бізнесі, нових запитів та уподобань з боку споживачів, швидкого розвитку інформаційних технологій.

Відповідно на дію зовнішніх та внутрішніх факторів, на підприємстві може розпочатись кризовий процес, який може бути спричинений дією одного або декількох факторів одночасно. Так за місцем виникнення можна виділити наступні кризи:

- криза у сфері фінансового управління компанією;

- криза у сфері організаційного управління;
- криза маркетингу;
- криз у сфері управління персоналом;
- економічна криза;
- криза у сфері фінансів;
- політична криза;
- криза спричинена природними лихами.

Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів потенційно позначається на можливості виникнення кризових явищ на бідь-якому етапі діяльності підприємства. Несвоєчасність впровадження антикризових заходів може призвести до поглиблення кризових явищ та навіть до банкрутства [1].

У сучасних умовах ведення бізнесу система антикризового управління повинна бути спрямована на регулярне відстеження ситуації на підприємстві з метою ідентифікації та врахування впливу на нього негативних зовнішніх і внутрішніх факторів, а також планування, організацію та реалізацію антикризових заходів, спрямованих на забезпечення стабільного функціонування компанії та запобігання банкрутству [2].

Основною метою будь-якого підприємства – є стабільна робота підприємства та отримання прибутку, а також бажано його зростання, а це можливо за умов збереження та розширення позицій на ринку.

Основні чинники зовнішнього середовища автори [3] поділяють на три основні групи: фактори світової економіки, макроекономічні та галузеві фактори.

На сьогодні науковці виділяють три основні рівні конкуренції між учасниками ринку: 1) мікрорівень, який включає окремі види продукції або послуг компанії; 2) мезорівень, який включає окремі галузі та господарські об'єднання компаній національної економіки, а також організації на рівні конгломератів; 3) макрорівень, який включає цілі національні господарські комплекси [4].

На основі аналізу існуючих підходів до визначення основних факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства було сформовано перелік основних груп факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на конкурентоспроможність підприємства (рис. 1).

З наведених на рис. 1 факторів, саме вплив зовнішніх факторів є ключовим в умовах загальної нестабільності.

Фактори впливу на конкурентний потенціал підприємства - це сукупність рушійних сил і причин, що визначають динаміку цього показника. При цьому вплив на конкурентний потенціал підприємства слід розглядати та вивчати з двох позицій: зовнішнє середовище, тобто макро- та мікросередовище, в якому здійснює свою діяльність підприємство; внутрішнє середовище самого підприємства, яке складається з низки взаємопов'язаних ланок та сфер діяльності (ресурсів) [5].

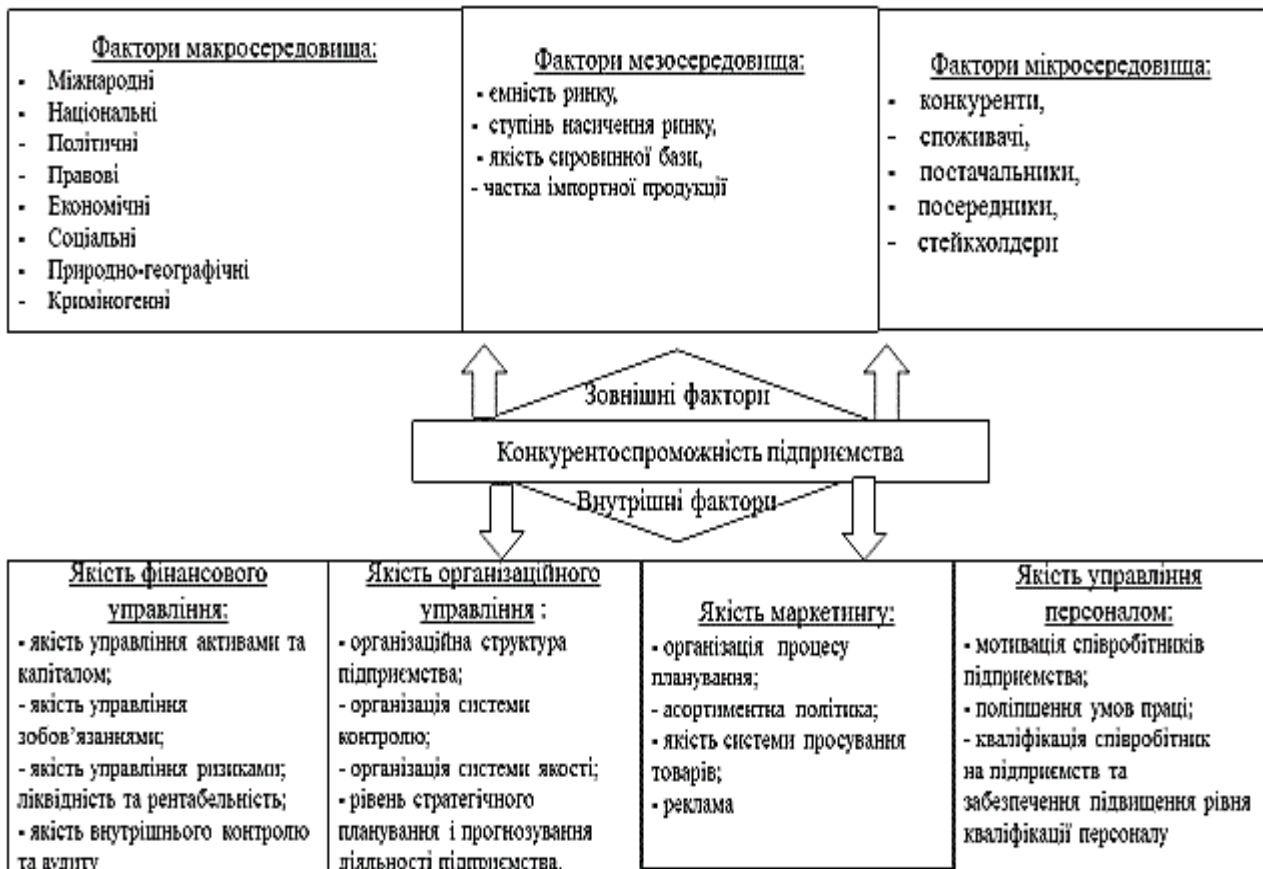

Рисунок 1 – Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства

Зовнішнє середовище - це фактори, що виникають і діють поза межами підприємства, причому незалежно від того, як воно функціонує на галузевому ринку (табл. 1).

Таблиця 1 – Фактори зовнішнього середовища, що впливають на конкурентний потенціал підприємства

Фактор	Результат прояву фактору
Суттєве підвищення цін на енергоносії	Зростання витрат на комунальні послуги призводить до збільшення собівартості продукції.
Збільшення темпів росту ринку кондитерських виробів	Зростання кількості конкурентів, необхідність постійно підтримувати рівень конкурентоспроможності продукції.
Вихід на ринок сучасного технологічного обладнання та застосування новітніх технологій для виробництва кондитерських виробів	Зменшення попиту на продукцію підприємства або збільшення номенклатури товарів
Зростання споживчого попиту на високоякісну продукцію	Необхідність розробки нового продукту, запуск нової продуктової лінійки

Погіршення рівня життя населення	Погіршення платоспроможного попиту населення
Значне податкове навантаження	Високі податки на ведення бізнесу; "несправедливі" тарифи на імпортовану з-за кордону сировину
Рівень державного контролю за діяльністю підприємств	Ухвалення більш жорстких законів для регулювання підприємницької діяльності

Що стосується внутрішніх факторів, то ці фактори підприємство може повністю контролювати, а от над зовнішніми факторами здійснити контроль практично не можливо. Так, під впливом зовнішніх факторів, підприємства стикаються з прямими ризиками від загроз, які викликані рівнем внутрішньої політичної нестабільності, мінливістю законодавчої бази, змінами в уподобаннях споживачів, зниженням купівельної спроможності споживачів, підвищенням соціальної напруги, недосконалим правовим механізмом господарювання, інфляційним тиском, що призводить до зростання цін на ресурси тощо.

Таким чином, як видно з аналізу зовнішніх факторів, компанія може зіткнутися з багатьма факторами зовнішньої загрози, які знаходяться поза її контролем. Іншими словами, для того, щоб подолати функціонувати та розвиватись підприємству необхідно пристосовуватись до дії зовнішніх факторів та оптимізувати свою внутрішню сферу таким чином, щоб мінімізувати вплив кризових явищ на діяльність компанії.

Список використаних джерел:

1. Гринчишин Я.М. Стратегічний підхід до антикризового управління підприємством. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2021. Том 32 (71). С. 38-41.

2. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти : монографія. Київ : ДАКККіМ, 2006. 160 с.

3. Коваленко Н.В., Мізюк С.Г. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства: сутність, основні складники та джерела формування конкурентних переваг. *Приазовський економічний вісник.* 2019. Випуск 2. (13). С. 26-31.

4. Красняк О.П., Мицик В.О. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах. *Ефективна економіка.* 2019. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/42.pdf.

5. Соколова Л.В., Огородник В.А. Конкурентний потенціал промислового підприємства. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 3 листопада 2020 р.) / За заг. ред. Т. В. Полозової [та ін.]. Харків. ХНУРЕ.* 2020. С. 319-322.